
MONOGRAFIE PRAWNICZE

OCHRONA PRAW AUTORSKICH
I POKREWNYCH A ZASADY
SWOBODNEGO PRZEPLYWU
TOWARÓW I ŚWIADCZENIA
USŁUG W PRAWIE
UNII EUROPEJSKIEJ

ALEKSANDRA AULEYTNER

Wydawnictwo C.H.Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

ALEKSANDRA AULEYTNER • OCHRONA PRAW AUTORSKICH
I POKREWNYCH A ZASADY SWOBODNEGO PRZEPLYWU TOWARÓW
I ŚWIADCZENIA USŁUG W PRAWIE UNII EUROPEJSKIEJ

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Krzysztof Mularski

**PRAWO INTERTEMPORALNE Z PERSPEKTYWY NAUKI
PRAWA CYWILNEGO. WYKŁADNIA PRZEPISÓW
INTERTEMPORALNYCH**

Dominika Opalska

OBOWIĄZEK LOJALNOŚCI W SPÓLKACH KAPITAŁOWYCH

Wojciech Piątek

**POWAGA RZECZY OSĄDZONEJ WYROKU SĄDU
ADMINISTRACYJNEGO**

*Ewelina Cała-Wacinkiewicz, Kinga Flaga-Gieruszyńska,
Daniel Wacinkiewicz (red.)*

**WSPÓŁCZESNE INSTYTUCJE PRAWA. OBYWATEL – PAŃSTWO
– SPOŁECZNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA**

Katarzyna Górka

**JAWNOŚĆ POSIEDZEŃ SEJMU I SENATU ORAZ JEJ
OGRODZENIA W KONSTYTUCJI RP**

Magdalena Wilejczyk

**ZAGADNIENIA ETYCZNE CZĘŚCI OGÓLNEJ PRAWA
CYWILNEGO**

Marek Szydło

PRAWNA KONCEPCJA ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO

Miłosz Kaczyński

**PEŁNOMOCNIK Z URZĘDU W SĄDOWYM POSTĘPOWANIU
CYWILNYM**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

OCHRONA PRAW AUTORSKICH
I POKREWNYCH A ZASADY
SWOBODNEGO PRZEPIYWU
TOWARÓW I ŚWIADCZENIA
USŁUG W PRAWIE
UNII EUROPEJSKIEJ

ALEKSANDRA AULEYTNER

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2016

Wydawca: Aneta Gacka-Asiewicz

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2016**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: DTP Service
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-7851-0

ISBN e-book 978-83-255-7852-7

Spis treści

Wstęp	XI
Wykaz skrótów	XV
Bibliografia	XIX
Rozdział I. Miejsce ochrony praw autorskich i pokrewnych w prawie Unii Europejskiej	1
§ 1. Pojęcie i natura praw autorskich i pokrewnych	1
I. Pojęcie i teorie prawa autorskiego	1
1. Teoria prawa natury i teoria utylitarna	1
2. Koncepcja monistyczna i dualistyczna	3
3. Teoria własnościowa i teoria monopolu	6
II. Pojęcie „własność intelektualna” i „własność przemysłowa i handlowa” w prawie Unii Europejskiej – uwagi terminologiczne	8
1. Pojęcie „własność intelektualna”	8
2. Pojęcie „własność przemysłowa i handlowa”	10
III. Terytorialny charakter praw autorskich i pokrewnych	14
IV. Prawa własności intelektualnej jako prawa podstawowe w kontekście rynku wewnętrznego	19
§ 2. Umowy międzynarodowe z zakresu ochrony praw autorskich i pokrewnych i ich miejsce w prawie Unii Europejskiej	27
I. Międzynarodowy system ochrony praw autorskich i pokrewnych	27
II. Miejsce podstawowych konwencji z zakresu prawa autorskiego w prawie Unii Europejskiej	29
1. Umowy międzynarodowe z art. 351 TFUE – zagadnienia ogólne	29
2. Umowy międzynarodowe z art. 351 TFUE – Konwencja berneńska	31
3. Umowy zawarte przez państwa członkowskie po przystąpieniu do UE	33
4. Umowy zawarte przez Unię i umowy mieszane	35
§ 3. Metody regulacji ochrony praw autorskich i pokrewnych w prawie Unii Europejskiej wobec tworzenia rynku wewnętrznego	36

I. Postanowienia art. 345 TFUE a reżim ochrony własności przemysłowej i handlowej w prawie Unii Europejskiej	36
II. Rynek wewnętrzny w obszarze praw autorskich i pokrewnych	39
1. Pierwszy etap – Zielona Księga z 1988 r.	39
2. Harmonizacja przepisów dotyczących przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową	43
3. Drugi etap – w kierunku rozwoju społeczeństwa informacyjnego – Zielona Księga z 1995 r.	45
4. Harmonizacja prawa autora do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnego egzemplarza dzieła sztuki	46
5. Trzeci etap – jednolity rynek w obszarze praw własności intelektualnej	47
III. Harmonizacja prawa autorskiego jako element tworzenia rynku wewnętrznego	50
1. Wstęp – metody integracji w prawie unijnym	50
2. Rodzaje harmonizacji w obszarze prawa autorskiego	51
3. Przepisy TFUE dotyczące harmonizacji w obszarze własności intelektualnej	52
3.1. Artykuł 115 TFUE	52
3.2. Artykuł 114 TFUE	53
3.3. Podstawy harmonizacji prawa autorskiego	55
4. Unifikacja w obszarze prawa autorskiego	57
§ 4. Zakres ochrony praw autorskich i pokrewnych w prawie Unii Europejskiej	59
I. Wstęp	59
II. Zakres przedmiotowy ochrony	61
1. Prawa autorskie	61
2. Prawa pokrewne	63
III. Zakres podmiotowy ochrony	64
1. Prawa autorskie	64
2. Prawa pokrewne	66
IV. Treść ochrony	66
1. Wstęp	66
2. Prawa osobiste	67
3. Prawa majątkowe	69
3.1. Wstęp	69
3.2. Prawo do utrwalania i zwielokrotniania	70
3.3. Prawo do rozpowszechniania	72
3.3.1. Prawo wprowadzania do obrotu	72
3.3.2. Najem i użyczenie	72

3.3.3. <i>Droit de suite</i>	73
3.3.4. Rozpowszechnianie w inny sposób	73
3.3.5. Prawa zależne	76
V. Zbiorowy zarząd	76
Rozdział II. Zasady swobodnego przepływu towarów i świadczenia usług jako elementy rynku wewnętrznego	79
§ 1. Rynek wewnętrzny.....	79
§ 2. Zasada swobody przepływu towarów	82
I. Wstęp.....	82
II. Definicja towaru.....	83
III. Ograniczenia ilościowe i środki o skutku równoważnym w imporcie.....	86
1. Definicja „ograniczeń ilościowych” oraz „środków o skutku równoważnym”	86
2. Formuła <i>Cassis de Dijon</i>	89
3. Uregulowania dotyczące produktów i warunków sprzedaży	92
4. Najnowsze orzecznictwo TS dotyczące pojęcia „środek o skutku równoważnym do ograniczeń ilościowych”	98
IV. Ograniczenia ilościowe i środki o skutku równoważnym w eksporcie.....	100
V. Wyjątki od zasady swobody przepływu towarów	103
1. „Konieczne wymagania” – <i>Cassis de Dijon</i>	103
2. Artykuł 36 TFUE.....	106
2.1. Uwagi ogólne	106
2.2. Pojęcie „arbitralna dyskryminacja” i „ukryte ograniczenia w handlu”	108
§ 3. Zasada swobody świadczenia usług.....	110
I. Wstęp.....	110
II. Związek z pozostałymi swobodami.....	112
III. Pojęcie „usługa”	115
1. Przesłanka transgraniczności	115
2. Przesłanka czasowości.....	116
3. Przesłanka odpłatności.....	117
IV. Zakres przedmiotowy swobody świadczenia usług	118
1. Zakaz dyskryminacji	119
2. Zakaz wprowadzania ograniczeń o charakterze niedyskryminującym	119
V. Ograniczenia swobody przepływu usług.....	120
VI. Prawo wtórne – wzmianka	122

Rozdział III. Prawa autorskie i pokrewne a zasady swobodnego przepływu towarów i świadczenia usług – uregulowanie wspólne	123
§ 1. Uwagi wstępne.....	123
§ 2. Przesłanka ochrony praw własności przemysłowej i handlowej jako wyjątek od zasady swobody przepływu towarów i świadczenia usług	125
I. Przesłanka „ochrony praw własności przemysłowej i handlowej” z art. 36 TFUE – zasady wynikające z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości	125
II. Harmonizacja a ustanawianie ograniczeń w swobodzie przepływu towarów	128
III. Traktatowe ograniczenia swobody świadczenia usług oraz przesłanka interesu ogólnego.....	129
§ 3. Rozróżnienie pomiędzy istnieniem a wykonywaniem praw własności intelektualnej.....	132
§ 4. Specyficzny przedmiot prawa autorskiego	137
I. Koncepcja „specyficznego przedmiotu praw własności przemysłowej i handlowej” – zasady ogólne.....	137
1. Zasady wynikające z orzecznictwa TS	137
2. Stanowisko doktryny dotyczące koncepcji specyficznego przedmiotu praw własności intelektualnej	141
II. Koncepcja specyficznego przedmiotu prawa autorskiego	143
1. Orzecznictwo TS.....	143
2. Stanowisko doktryny dotyczące koncepcji specyficznego przedmiotu praw autorskich.....	147
§ 5. Podstawowa funkcja (<i>essential function</i>) praw autorskich i pokrewnych	150
I. Podstawowa funkcja praw własności intelektualnej – zasady ogólne	150
II. Pojęcie podstawowej funkcji praw autorskich i pokrewnych	153
§ 6. Autorskie prawa osobiste.....	156
Rozdział IV. Prawa autorskie i pokrewne a zasada swobodnego przepływu towarów	159
§ 1. Zasada wyczerpania praw własności intelektualnej – zasady ogólne .	159
I. Uwagi wstępne.....	159
II. Modele wyczerpania prawa	161
III. Zasada wyczerpania prawa w prawie Unii Europejskiej	163
§ 2. Zasada unijnego wyczerpania prawa autorskiego – uwagi wstępne....	164

§ 3. Zakres przedmiotowy zasady wyczerpania praw autorskich i pokrewnych w prawie Unii Europejskiej.....	167
I. Uwagi ogólne	167
II. Wyczerpanie prawa wprowadzania do obrotu.....	168
1. Treść pojęcia prawa wprowadzania do obrotu z art. 4 ust. 1 Dyrektywy 2001/29/WE.....	168
2. Zakres wyczerpania z art. 4 ust. 1 Dyrektywy 2001/29/WE	171
3. Zakres wyczerpania prawa wprowadzania do obrotu z Dyrektywy 2006/115/WE.....	172
III. Wyczerpanie prawa wprowadzania do obrotu w dobie handlu elektronicznego	173
IV. Wyczerpanie w przypadku ochrony prawnej programów komputerowych	178
V. Wyczerpanie prawa do kontrolowania dalszej sprzedaży kopii bazy danych	183
§ 4. Terytorialny zakres wyczerpania prawa autorskiego.....	185
I. Wyczerpanie unijne	185
II. Wprowadzenie do obrotu w państwie członkowskim, gdzie dane prawo nie podlega ochronie.....	188
§ 5. Najem i użyczenie wobec zasady wyczerpania	189
I. Rys historyczny.....	189
II. Prawo wtórne – uregulowania obecne	191
§ 6. Powoływanie się na art. 36 (2) TFUE w postępowaniu karnym	193
Rozdział V. Prawa autorskie i pokrewne a zasada swobodnego świadczenia usług	195
§ 1. Uwagi wstępne – klasyczne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości.....	195
I. Uwagi ogólne	195
II. Sygnał telewizyjny – wzmianka.....	196
III. Publiczne udostępnianie poprzez wyświetlenie	197
§ 2. Przekaz satelitarny i rozpowszechnianie drogą kablową	199
I. Uregulowania prawa wtórnego.....	199
II. Urządzenia dekodujące i usługi przekazu satelitarnego	203
§ 3. Paneuropejski system licencjonowania praw autorskich i pokrewnych związanych z usługami online.....	207
I. Uwagi ogólne	207
II. Zalecenie Komisji z 18.5.2005 r. w sprawie transgranicznego zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi ...	209
III. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 13.3.2007 r.....	211

Spis treści

IV. Decyzja Komisji w sprawie CISAC.....	212
V. Komunikat Komisji w sprawie kreatywnych treści online z 2008 r.....	214
VI. Komunikat Komisji z 24.5.2011 r. – „Jednolity rynek w obszarze praw własności intelektualnej”	215
VII. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.....	216
Zakończenie	221
Indeks rzeczowy	231

Wstęp

Jednym z głównych celów procesu integracyjnego w ramach UE jest ustanowienie rynku wewnętrznego pojmowanego jako swobodny przepływ towarów, usług, osób i kapitału na warunkach zbliżonych do krajowych. Rozwój handlu wewnątrzunijnego wyzwolił potrzebę dostosowania zasad ochrony własności intelektualnej do zmieniających się realiów rynku wewnętrznego. Internacjonalizacja handlu towarami i usługami nie rozwijała się jednak równoległe z internacjonalizacją własności intelektualnej, w szczególności praw autorskich i pokrewnych. Urzeczywistnienie rynku wewnętrznego w dziedzinie praw własności intelektualnej, na który składają się w szczególności zasada swobody przepływu towarów i usług, stanowi jeden z najważniejszych sposobów uwolnienia potencjału europejskich inwestorów i twórców w celu stymulacji zwiększania liczby miejsc pracy i wzrostu gospodarczego¹. Jednolity rynek nowych towarów i usług jest również niezbędny dla dalszego rozwoju społeczeństwa informacyjnego². Próby mające na celu ustanowienie i zapewnienie funkcjonowania rynku wewnętrznego w obszarze praw autorskich i pokrewnych podejmowane były przez Komisję Europejską od końca lat 80. XX w. i polegały w szczególności na zniesieniu różnic w poziomie i zasadach ochrony poszczególnych dzieł chronionych prawami autorskimi i pokrewnymi pomiędzy państwami członkowskimi, a także na określeniu wspólnotowych zasad dotyczących poszczególnych pól eksploatacji.

Utrzymywanie wewnętrznych systemów ochrony praw autorskich i pokrewnych przez państwa członkowskie prowadzi do sprzeczności z celem polegającym na ustanowieniu rynku wewnętrznego. Z czterech swobód składających się na rynek wewnętrzny dotyczy to w zasadzie swobody przepływu towarów i swobody świadczenia usług. Konflikt pomiędzy wykonywaniem praw autorskich i pokrewnych a pozostałymi swobodami dotychczas nie wystąpił. Nie był też analizowany w teorii prawa. Z punktu widzenia obrotu przedmiotami ochrony praw autorskich i pokrewnych, na rynku wewnętrznym w społeczeństwie informacyjnym³, w dużo większym niż dotychczas stopniu, mają zastosowanie przepisy TFUE o swobodzie przepływu usług, z mniejszą rolą przepisów o swobodzie przepływu towarów. Te ostatnie immanentnie związane były bowiem z obrotem materialnymi nośnikami.

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Jednolity rynek w obszarze praw własności intelektualnej – Wspieranie kreatywności i innowacji celem zapewnienia wzrostu gospodarczego, atrakcyjnych miejsc pracy oraz wysokiej jakości produktów i usług w Europie, Bruksela 24.5.2011 r., COM(2011) 287 final, s. 4.

² Komunikat Komisji *Follow-up to the Green Paper on Copyrights and Related Rights in the Information Society*, Bruksela 20.11.1996 r., COM (96) 568 final.

³ Zob. *Green Paper Copyrights and Related Rights in the Information Society* z 19.7.1995 r., Bruksela COM (95) 382 final.

W dobie społeczeństwa informacyjnego obrót materialnymi nośnikami został w dużej mierze wyparty przez obrót kopiami cyfrowymi.

Również terytorialny charakter praw autorskich i pokrewnych stanowi istotną przeszkodę w korzystaniu z zasad swobodnego przepływu towarów i świadczenia usług, stając w sprzeczności z natury aterytorialnymi dobrami chronionymi prawem autorskim. Uznawany jest też za jeden z podstawowych elementów, który uniemożliwia urzeczywistnienie idei pełnej swobody przepływu towarów i usług na rynku wewnętrznym. W praktyce bowiem terytorialny charakter tych praw oznacza, że aby korzystać z przedmiotu prawa autorskiego lub pokrewnego na obszarze szerszym niż jedno państwo członkowskie, niezbędne jest uzyskanie licencji na każde dodatkowe terytorium. Kwestia ta jednak do tej pory nie znalazła odpowiedniego rozwiązania w prawie unijnym. Pomimo wysiłków harmonizacyjnych, które zaowocowały wydaniem wielu dyrektyw z zakresu prawa autorskiego i praw pokrewnych, dotychczas na większości pól eksploatacji w celu korzystania z przedmiotu prawa autorskiego lub praw pokrewnych na obszarze całej UE niezbędne jest uzyskanie licencji odrębnie na poszczególne terytoria państw członkowskich⁴.

Unijne zasady swobodnego przepływu towarów i świadczenia usług, szczególnie w społeczeństwie informacyjnym, przełamują tradycyjne schematy ochronne wynikające z prawa autorskiego, tworząc nowe paradygmaty ochrony praw autorskich i pokrewnych w prawie UE. Mają więc podstawowy wpływ na kształtowanie unijnego systemu ochrony praw autorskich i pokrewnych. Przełamanie schematów występuje w kontekście wszystkich instrumentów harmonizacji w obszarze prawa autorskiego w UE, tj. harmonizacji legislacyjnej, harmonizacji miękkiej oraz harmonizacji orzeczniczej. W pierwszych etapach tworzenia jednolitego rynku w obszarze praw autorskich i pokrewnych wpływ obu swobód na kształtowanie unijnego systemu ochrony praw autorskich i pokrewnych przejawiał się w znoszeniu różnic w zasadach i poziomie ochrony poszczególnych dzieł chronionych prawem autorskim pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. Miał też duże znaczenie w tworzeniu unijnych konstrukcji specyficznego przedmiotu praw, podstawowej funkcji prawa autorskiego oraz zasady wyczerpania prawa. W obecnie trwającym etapie tworzenia jednolitego rynku koncentruje się on natomiast na przełamaniu ograniczeń wynikających z terytorialnego charakteru praw autorskich i pokrewnych. Wpływ zasad swobodnego przepływu towarów i swobodnego świadczenia usług na unijne regulacje z zakresu prawa autorskiego prowadzić będzie w dłuższej perspektywie czasowej do wypracowania nowego modelu licencjonowania praw autorskich i pokrewnych o charakterze panunijnym, w aspekcie wykraczającym poza obecne szcątkowe regulacje wynikające z Dyrektywy 93/83/EWG w sprawie koordynacji określonych przepisów prawa autorskiego

⁴ Obecnie wyjątkiem jest pole eksploatacji w postaci publicznej komunikacji satelitarnej na podstawie dyrektywy 93/98/EWG z 29.10.1993 r. w sprawie harmonizacji czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych (Dz.Urz. L Nr 290 z 24.11.1993 r., s. 9), polskie wydanie specjalne: Rozdział 17, Tom 001, s. 141–145 oraz korzystanie z utworów muzycznych online, gdzie przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z 26.2.2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania online na rynku wewnętrznym (Dz.Urz. L Nr 83 z 20.3.2014 r., s. 72–98) przewidują możliwość udzielania licencji wieloobszarowych przez organizacje zbiorowego zarządzania.

oraz praw pokrewnych w odniesieniu do przekazu satelitarnego i rozpowszechniania kablowego oraz Dyrektywy 2014/26/UE w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi. Nie można też wykluczyć, że tworzenie nowych paradygmatów ochrony doprowadzi do większej unifikacji prawa autorskiego poprzez ustanowienie jednolitego unijnego tytułu prawnego w zakresie prawa autorskiego. Istotnym czynnikiem przyspieszającym dynamikę zmian w prawie autorskim UE w tym ujęciu jest rozwój społeczeństwa informacyjnego, a co za tym idzie konieczność dostosowania regulacji do specyfiki obrotu online. W perspektywie chronologicznej wpływ obu swobód na kształtowanie unijnego prawa autorskiego miał różne znaczenie. W okresie przed rozwojem Internetu istotniejsze były wymogi wynikające z eliminacji barier w swobodnym przepływie towarów. W rynku wewnętrznym w społeczeństwie informacyjnym w dużo większym stopniu mają natomiast zastosowanie przepisy regulujące zasadę swobody świadczenia usług. Tak określony problem badawczy ma charakter oryginalny.

W tej perspektywie celem pracy jest wyjaśnienie w jaki sposób dwie podstawowe swobody rynku wewnętrznego kształtują treść ograniczeń wynikających z charakteru praw autorskich i pokrewnych. Uzupełniającym celem jest przedstawienie wpływu tych zasad na tworzenie rynku wewnętrznego w zakresie praw autorskich i pokrewnych. Zagadnienie to ma istotne konsekwencje teoretyczne i praktyczne dla wielu podmiotów:

- 1) uprawnionych z praw autorskich i pokrewnych, którym przysługuje monopol prawno-autorski, ze swojej istoty rodzący potencjalny konflikt z zasadami swobody przepływu towarów i świadczenia usług,
- 2) korzystających z przedmiotów ochrony praw autorskich i pokrewnych, z zasady zainteresowanych jak największą swobodą korzystania z tych praw, w szczególności bez ograniczeń terytorialnych czy przedmiotowych oraz
- 3) organizacji zbiorowego zarządzania, których właściwość terytorialna do tej pory ograniczała się do zarządzania powierzonym jej przez uprawnionych repertuarem na terenie danego państwa członkowskiego.

Zagadnienie to nabrało też w ostatnim czasie szczególnej doniosłości wobec:

- 1) szybkich zmian technologicznych, pozwalających na korzystanie z utworów i przedmiotów ochrony praw pokrewnych w środowisku online, ze swej natury aterytorialnym,
- 2) dynamicznie rozwijającego się orzecznictwa TS z zakresu prawa autorskiego, zmierzającego do uwspólnotowienia wielu pojęć specyficznych dla tej dziedziny prawa (np. zakresu pojęciowego poszczególnych pól eksploatacji), a także
- 3) wysiłków Komisji Europejskiej zmierzających do minimalizacji znaczenia zasady terytorialności, w tym poprzez uniezależnienie zakresu działania organizacji zbiorowego zarządzania od terytorium danego państwa członkowskiego oraz ustanowienia konstrukcji licencji paneuropejskich.

Czynniki te spowodowały, że rozwiązania dotyczące korzystania z praw autorskich i pokrewnych w związku z zasadami swobody przepływu towarów i świadczenia usług (np. zasada wyczerpania prawa) zaczęły charakteryzować się coraz większą odrębnością w stosunku do podobnych przedmiotowo rozwiązań ustanowionych wcześniej dla pozostałych praw własności intelektualnej. Jest to szczególnie widoczne w dynamicznie rozwijającej się gospodarce społeczeństwa informacyjnego. W gospodarce tej regulacje doty-

częce korzystania z praw własności przemysłowej na rynku wewnętrznym, jako że prawa te głównie związane są z materialnymi nośnikami, mają coraz mniejsze znaczenie dla rozwiązań na gruncie prawa autorskiego. Prawo autorskie, jako obejmujące przedmioty ochrony, które mogą być udostępniane w postaci niematerialnej, wymaga więc pilnego uzupełnienia w celu realizacji zasad swobody przepływu towarów i świadczenia usług w społeczeństwie informacyjnym.

Tłumaczenie tekstów w rozprawie, o ile inaczej nie zaznaczono, pochodzi od autorki.

Praca stanowi zmodyfikowaną wersję rozprawy doktorskiej obronionej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Autorka składa serdeczne podziękowania promotorowi rozprawy prof. dr. hab. *Cezaremu Mikowi* za życzliwą i wszechstronną opiekę naukową w czasie pracy nad doktoratem oraz recenzentom: prof. dr. hab. *Ryszardowi Markiewiczowi* oraz dr. hab. *Leszkowi Adamskiemu* za cenne uwagi i konsultacje merytoryczne.

Warszawa, listopad 2015 r.

Aleksandra Auleytner

Wykaz skrótów

1. Akty prawne

- EKPCz Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r.
- JAE Jednolity Akt Europejski z 17.2.1986 r. (Dz.Urz. L Nr 169 z 29.6.1987 r.)
- Konwencja berneńska Akt paryski Konwencji berneńskiej z 9.9.1886 r. o ochronie dzieł literackich i artystycznych, sporządzony w Paryżu 24.7.1971 r. (załącznik do Dz.U. z 1990 r. Nr 82, poz. 474)
- Konwencja brukselska Konwencja dotycząca rozpowszechniania sygnału programu przekazywanego za pośrednictwem satelity sporządzona w Brukseli 21.5.1974 r.
- Konwencja genewska Konwencja o ochronie producentów fonogramów przed ich niedozwolonym powielaniem sporządzona w Genewie 29.10.1971 r.
- Konwencja paryska Akt sztokholmski zmieniający Konwencję paryską o ochronie własności przemysłowej z 20.3.1883 r. sporządzony w Sztokholmie 14.7.1967 r. (załącznik do Dz.U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51)
- Konwencja powszechna Powszechna Konwencja o prawie autorskim zrewidowana w Paryżu 24.7.1971 r. (załącznik do Dz.U. z 1978 r. Nr 8, poz. 28)
- Konwencja rzymska Międzynarodowa Konwencja o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych sporządzona w Rzymie 26.10.1961 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 125, poz. 800)
- Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO) Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO) sporządzone w Marrakeszu 15.4.1994 r. (Dz.U. z 1995 r. Nr 98, poz. 483 ze zm.)
- Rozporządzenie Rzym II ... Rozporządzenie (WE) Nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z 11.7.2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Dz.Urz. L Nr 199 z 31.7.2007 r., s. 40–49)
- TEWG Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą z 25.3.1957 r.

TFUE	Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. C Nr 83 z 30.3.2010 r.)
Traktat Akcesyjny	Traktat dotyczący przystąpienia Czech, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji do Unii Europejskiej z 16.4.2003 r. (Dz.Urz. L Nr 236 z 23.9.2003 r.)
Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach	Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o artystycznych wykonaniach i fonogramach sporządzony w Genewie 20.12.1996 r. (Dz.U. z 2004 r. Nr 41, poz. 375)
Traktat WIPO o prawie autorskim	Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim sporządzony w Genewie 20.12.1996 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 3, poz. 12)
Traktat pekiński WIPO o artystycznych wykonaniach audiowizualnych	Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej o artystycznych wykonaniach audiowizualnych sporządzony w Pekinie 24.6.2012 r., dotychczas niepublikowany
Traktat z Lizbony	Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską z 13.12.2007 r. (Dz.Urz. C Nr 306 z 17.12.2007 r.)
TRIPS	Porozumienie w sprawie handlowych aspektów własności intelektualnej z 15.4.1994 r. (załącznik do Dz.U. z 1996 r. Nr 32, poz. 143)
TWE	Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz.Urz. C Nr 224 z 31.8.1992 r. i jego kolejne wersje skonsolidowane)

2. Czasopisma

Berkeley Tech. Law Journal	Berkeley Technology Law Journal
C.M.L.R.	Common Market Law Review
C.T.L.R.	Computer and Telecommunications Law Review
Cardozo L. Rev.	Cardozo Law Review
Chi.-Kent J. Intell. Prop. ...	Chicago-Kent Journal of Intellectual Property
Colum. J. Eur. L.	Columbia Journal of European Law
Colum. J.L. & Arts	Columbia Journal of Law & the Arts
CONN. Law Review	Connecticut Law Review

Wykaz skrótów

E.B.L.R.	European Business Law Review
E.C.L.R.	European Competition Law Review
E.I.P.R.	European Intellectual Property Review
E.L.Rev.	European Law Review
Ent. L.R.	Entertainment Law Review
Fordham Intell. Prop. Media & Ent. L.J.	Fordham Intellectual Property Media & Entertainment Law Journal
Fordham Int'l L.J.	Fordham International Law Journal
German L.J.	German Law Journal
GRUR International	Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht International
Harv. J.L.&Pub.Pol'y	The Harvard Journal of Law & Public Policy
I.P.Q.	Intellectual Property Quarterly
IIC	International Review of Industrial Property and Copyright Law
Int'l Trad. L&Reg.	International Trade Law & Regulation
Int'l Bus. Law	International Business Law
J. Copyright Soc'y U.S.A. ...	Journal of the Copyright Society of the U.S.A.
J. Int'l Com. L. & Tech.	Journal of International Commercial Law and Technology
J. Int'l Media & Ent. L.	Journal of International Media & Entertainment Law
J.I.P.L.	Journal of Intellectual Property Law
J.L. & Com.	Journal of Law and Commerce
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
L.Q.R.	Law Quarterly Review
Loy. L.A. Ent. L.J.	Loyola of Los Angeles Entertainment Law Journal
Marq. Intell. Prop. L. Rev. .	Marquette Intellectual Property Law Review
Media L. & Pol'y	Media Law & Policy
Michigan Journal of Int'l Law	Michigan Journal of International Law
PPiA	Przegląd Prawa i Administracji
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
RMUE	Revue du Marché commun et de l'Union européenne
Rutgers L. Rev.	Rutgers Law Review
Software L.J.	Software Law Journal
Temp. Int'l & Comp. L.J. ...	Temple International and Comparative Law Journal
U.C. Davis Law Review	University of California Davis Law Review
U.S.F. L. Rev.	University of San Francisco Law Review

Willamete J. Int'l L.
& Disp. Resol. Willamette Journal of International. Law and Dispute
Resolution

ZNUJ Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

ZUM Zeitschrift für Urheber- und Medienrecht

3. Inne

EOG Europejski Obszar Gospodarczy

ozz organizacje zbiorowego zarządzania lub organizacja zbiorowego zarządzania (w zależności od kontekstu)

Traktat TFUE, TWE lub TEWG (w zależności od kontekstu)

TS lub Trybunał

Sprawiedliwości Europejski Trybunał Sprawiedliwości lub (od 1.12.2009 r.)
Trybunał Sprawiedliwości UE

Bibliografia

I. Źródła prawa

- An Act for the Encouragement of Learning, 8 Anne c. 19 (1710)
- Akt sztokholmski zmieniający Konwencję paryską o ochronie własności przemysłowej z 20.3.1883 r. sporządzony w Sztokholmie 14.7.1967 r. (załącznik do Dz.U. z 1975 r. Nr 9, poz. 51)
- Akt paryski Konwencji berneńskiej z 9.9.1886 r. o ochronie dzieł literackich i artystycznych, sporządzony w Paryżu 24.7.1971 r. (załącznik do Dz.U. z 1990 r. Nr 82, poz. 474)
- Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzona w Rzymie 4.11.1950 r.
- Międzynarodowa Konwencja o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych sporządzona w Rzymie 26.10.1961 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 125, poz. 800)
- Konwencja wiedeńska o prawie traktatów, sporządzona w Wiedniu 23.5.1969 r. (Dz.U. z 1990 r. Nr 74, poz. 439)
- Konwencja o ochronie producentów fonogramów przed ich niedozwolonym powielaniem sporządzona w Genewie 29.10.1971 r.
- Powszechna Konwencja o prawie autorskim zrewidowana w Paryżu 24.7.1971 r. (załącznik do Dz.U. z 1978 r. Nr 8, poz. 28)
- Konwencja dotycząca rozpowszechniania sygnału programu przekazywanego za pośrednictwem satelity sporządzona w Brukseli 21.5.1974 r.
- Porozumienie ustanawiające Światową Organizację Handlu (WTO) sporządzone w Marrakeszu 15.4.1994 r. (Dz.U. z 1995 r. Nr 72, poz. 357, oraz jego załącznik 1c)
- Porozumienie w prawie handlowych aspektów własności intelektualnej (TRIPS) z 15.4.1994 r. (załącznik do Dz.U. z 1996 r. Nr 32, poz. 143)
- Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) sporządzony w Genewie 20.12.1996 r. o artystycznych wykonaniach i fonogramach (Dz.U. z 2004 r. Nr 41, poz. 375)
- Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim sporządzony w Genewie 20.12.1996 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 3, poz. 12)
- Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o artystycznych wykonaniach audiowizualnych sporządzony w Pekinie 24.6.2012 r., dotychczas niepublikowany
- Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Ur. C Nr 83 z 30.3.2010 r.)
- Traktat z Lizbony zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Lizbonie 13.12.2007 r. (Dz.Ur. C Nr 306 z 17.12.2007 r.)
- Traktat dotyczący przystąpienia Czech, Estonii, Cypru, Łotwy, Litwy, Węgier, Malty, Polski, Słowenii i Słowacji do Unii Europejskiej z 16.4.2003 r. (Dz.Ur. L Nr 236 z 23.9.2003 r.)